

امام سجاد(ع)؛ مردی آسمانی در محراب دعا

در خیمه نور صدایی جز نجوا به گوش نمی رسید، مردی در محراب دعا با بغضی در چشمانش دست به آسمان بلند کرده و حقیقت آوای مناجات را در دل شب بازگو می کرد، گویی دلش از مردمان زمانش گرفته بود.

در خیمه نور صدایی جز نجوا به گوش نمی رسید، مردی در محراب دعا با بغضی در چشمانش دست به آسمان بلند کرده و حقیقت آوای مناجات را در دل شب بازگو می کرد، گویی دلش از مردمان زمانش گرفته بود. به گزارش خبرنگار مهر، خستگی ظلم و ستم ناهلان چنان در بدنش رخنه کرده بود که نمی توانست از جای خویش برخیزد و با تاریکی بجنگد. آری سرنوشت او این گونه بود تا از کاروان شهادت طلبی جای بماند و پیام عاشورایی و الهی را به گوش و جان مردم برساند.

امام سجاد(ع) در آغوش مادر مهربانش شهربانو و پدر بزرگوارش امام سوم شیعیان امام حسین(ع) در سال 38 هجری قمری دیده به جهان گشود و علی بن حسین(ع) با کنیه ابومحمد والقباب زین العابدین، سجاد، سید الساجدین، بکا، منارالمتقین و منارالقانتین نام گرفت.

امام چهارم شیعیان در واقعه کربلا حضور داشتند ولی بر اثر بیماری که به اذن خداوند دچارش شدند، مامور ابلاغ پیام عاشورا به گوش جهانیان شدند، امام و دیگر اهل بیت(ع) برای ابلاغ پیام عاشورا، با سلاح دعا و ایراد خطبه های آتشین، چهره ظالمانه دستگاه اموی را افشا کردند.

شیوه بیان در قالب "دعا و مناجات" متجلی گشت که بی شک، حتی از جهاد با شمشیر و نبرد با سلاح گرم، مهم تر و موثر تر بود، چرا که امام (ع) با این سبک بیان؛ تمام اندیشه ها را به خود جلب کردند و توانستند جلوی سیل ویران گر اعمال ستمگرانی را که به ناحق برگرده مردم سوار شده بودند بگیرند.

این دعاها و مناجات ها در مجموعه ای که به صحیفه سجادیه معروف است و پس از قرآن کریم و نهج البلاغه بزرگ ترین و غنی ترین گنجینه حقایق و معارف الهی به شمار می رود، وجود دارد. به گونه ای که از گذشته های دور، از سوی دانشمندان برجسته "اخت القرآن"، "انجیل اهل بیت(ع)" و "زبور آل محمد(ص)" نام گرفته است.

صحیفه سجادیه مشتمل بر 54 دعاست که موسوم به "صحیفه کامله سجادیه"، گذشته از این که شامل راز و نیاز با معبود و بیان حاجت در پیشگاه وی می باشد، دریای بی کرانی از علوم و معارف اسلامی است که ضمن آن، مسائل عقیدتی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و برخی از احکام شرعی و قوانین طبیعی در قالب دعا مطرح شده است.

در اهمیت و ارزش این دعاها همین بس که علاوه بر شیعیان، اهل سنت نیز این ادعیه را در کتاب خود آورده اند. این حاکی از آن است که این دعاها در درون جامعه آن روز نفوذ خاصی داشته، چندان که هر دو فرقه از آن ها به عنوان راهی به سوی خدا و ربطی میان خالق و مخلوق استفاده می کرده اند.

پس از واقعه جانگداز کربلا، تشیع از نظر کمی و کیفی و همچنین در بعد سیاسی و اعتقادی، در وضع بدی قرار گرفت. انعکاس این واقعه موجی از رعب و وحشت بر محافل شیعی حکمفرما کرد.

در چنین وضعی، امکان قیام برای امام سجاد(ع) منتفی بود، زیرا با رعب و اختناق شدیدی که در جامعه حکمفرما شده بود و با تسلط شدیدی که حکومت جبار اموی برقرار ساخته بود، هرگونه جنبش و حرکت مسلحانه پیشاپیش محکوم به شکست بود و کوچک ترین حرکت از دید جاسوسان حکومت اموی پنهان نمی ماند.

امام سجاد(ع) در چنین شرایطی، اولین وظیفه خود را تبیین فرهنگ و اندیشه اصیل اسلامی و زدودن غبار جهل و تحریف و خرافه از چهره تابناک اسلام قرار دادند. امام (ع) تلاش می کرد مردم را از این ظاهر عبور داده و به باطن، مفهوم و معنای دین برساند.

امام سجاد(ع) در راستای تلاش های هدایت گرانه خود، در نشر صحیح احکام و معارف بلند دینی و هرچه بهتر زنده کردن سیره و

سنت رسول خدا(ص) و امامان پیش از خود، اقدام به کار بزرگ دیگری کردند که از آن می توان به "نیرو سازی" یاد کرد.

بدین منظور، حضرت به تربیت انسان های شایسته همت گماشتند و نیروهای جذب شده را آموزش، بصیرت و آگاهی دادند و موانع مبارزه را به آنان آموختند و راز داری و دوری از نامحرمان را به آنان گوشزد کردند.

حضرت سجاد(ع) در مدت 34 سال امامت و هدایت خود، موفق به تربیت افراد زیادی شدند و آنان را برای تداوم انقلاب شیعه از هر جهت آماده ساختند. در راس این افراد، فرزند برومندشان، امام محمدباقر(ع) بود که وظیفه امامت پس از آن بزرگوار را به عهده گرفتند و سنگ بنای دانشگاه اهل بیت(ع) را گذاشته و فقه شیعه را پایه ریزی کردند.

امام زین العابدین(ع) در میدان عبادت و بندگی خداوند، گوی سبقت را از تمام همگنان ربودند تا آن جا که همه معترفند ایشان آقا و زینت عبادت کنندگان بودند، آنقدر در پیشگاه خداوند پیشانی بر خاک ساییدند که همه مواضع سجده شان پینه بست و به همین دلیل، آن بزرگوار را "ذوالثفنات" نامیدند.

وقتی امام (ع) می خواستند وضو بگیرند، رنگ چهره شان دگرگون می شد و چون علت را از ایشان جویا می شدند می فرمود: "آیا می دانی در مقابل چه کسی می خواهم بایستم؟"

از دیگر ویژگی های اخلاقی حضرت این بود که برای زنده نگاه داشتن یاد واقعه کربلا بسیار می گریست، از حضرت سؤال شد که چرا اینقدر گریه و زاری می کنید امام در پاسخ فرمودند: " به علت حوادث عاشورا، زیرا یعقوب می دانست که پسرش زنده است و آنقدر گریه می کرد ولی من که وضع شهادت عزیزانم را در صحرای کربلا دیده ام چطور گریه نکنم و دیگری به علت جان کندن من است و سؤال و جواب نکیر و منکر است."